

SØR-TRØNDELAG TINGRETT

DOM

Avsagt: 16.05.2014 i Sør-Trøndelag tingrett,

Saksnr.: 13-140082TVI-STRO

Dommer: tingrettsdommer Anne Marie Selvaag

Meddommere: Regionkontorleder Frøydis Hjulstad Elnan
HR-rådgiver Lars Arne Bårdsgård

Saken gjelder: Oppsigelse i arbeidsforhold

Wenche Gjønnes

Advokat Karl Inge Rotmo

mot

Orkdal kommune

Advokat Elisabeth Jordan Ramstad

DOM

1 Saken gjelder

Saken gjelder gyldigheten av en oppsigelse i arbeidsforhold.

2 Sakens bakgrunn

2.1 Kort om Wenche Gjønnes

Wenche Gjønnes er født 14. august 1964. Hun ble utdannet barnevernspedagog i 1998 og har vært i arbeid i kommunalt barnevern siden 2002.

Wenche Gjønnes ble ansatt som barnevernskonsulent i Meldal kommune i 2003. I 2005 inngikk Orkdal og Meldal kommune et interkommunalt samarbeid om felles barnevernstjeneste med Orkdal kommune som formell arbeidsgiver, hvorefter ansatte fra Meldalkontoret fikk rådhuset i Orkdal som nytt arbeidssted.

Wenche Gjønnes ble teamleder og nestleder av den interkommunale barnevernstjenesten i 2009. I stillingen som nestleder var Wenche Gjønnes barnevernsleder Ellen Wahlmanns stedfortreder i perioden 1. juni 2009 til 31. desember 2011, da Ellen Wahlmann gikk over i stilling som enhetsleder for helse og familie, herunder barnevern. I perioden 1. januar til 19. mars 2012 var Wenche Gjønnes konstituert barnevernsleder, i påvente av at ny leder tiltrådte stillingen. Wenche Gjønnes frasa seg etter dette teamleder- og nestlederansvar. Hun var 100 prosent sykemeldt fra 27. mars til 27. mai 2012, 40 prosent sykemeldt fra 28. mars til 3. juni 2012, 40 prosent sykemeldt fra 14. – 30. november 2012 og 100 prosent sykemeldt fra 1. desember 2012 til 1. august 2013.

2.2 Referatsaken

Ellen Wahlmann og Karin Røttereng hadde en meldingssamtale med far 21. juni 2011, hvorefter det ble opprettet undersøkelsessak. I referatet som ble sendt til far, er det tatt inn at far skal gi beskjed til barnevernstjenesten i god tid dersom han reiser bort. Den 28. juni ble barnevernstjenesten kjent med at far ønsket å reise til utlandet med datteren dagen etter. Han ble derfor innkalt til en samtale samme dag.

Samtalen 28. juni 2011 ble gjennomført av Ellen Wahlmann og Wenche Gjønnes. Wenche Gjønnes var ikke med på drøftingsmøtet som ble gjennomført i forkant av samtalen med far. I møtet skal faren ha bekreftet at han ville reise neste dag. Det er på det rene at det ble fattet et akuttvedtak om midlertidig omsorgsovertakelse etter barnevernloven § 4-6 og at jenta ble plassert hos mormoren sin.

Uenigheten mellom kommunen og Wenche Gjønnnes knytter seg til hvorvidt akuttvedtaket ble fattet før faren ble informert om at det ville bli konsekvensen om han holdt fast på sin plan om å reise utenlands med datteren, eller om akuttvedtaket ble fattet etter at han hadde fått den informasjonen. Wenche Gjønnnes hevder akuttvedtaket ble fattet før faren ble informert om at det ville bli konsekvensen om han holdt fast på sin plan om å reise utenlands med datteren. Kommunen mener akuttvedtaket først ble fattet etter at han hadde fått slik informasjon og opprettholdt beslutningen om å reise.

Wenche Gjønnnes skrev et internt journalnotat fra møtet hun og Ellen Wahlmann hadde med faren 28. juni 2011. Ellen Wahlmann ble kjent med notatet da hun kom tilbake fra ferie i august 2011. Hun ba Wenche Gjønnnes endre notatet, hvilket Wenche Gjønnnes gjorde i samarbeid med en student. Retten ser ingen grunn til å gjengi innholdet i notatene, men viser til at i det første notatet synes det som akuttvedtaket ble fattet før faren ble informert om at det ville bli konsekvensen om han holdt fast på sin plan om å reise utenlands med datteren, mens det i det andre notatet er tydeliggjort at akuttvedtaket først ble fattet etter at han hadde fått den informasjonen og opprettholdt beslutningen om å reise.

Tidligere saksbehandler i barnevernstjenesten, Hilde Hestflått, meldte fra til fylkesmannen om det hun mente var dokumentfalsk av referatene. Veileder til studentoppgave ved Høgskolen i Sør-Trøndelag meldte også fra til fylkesmannen om opplysninger som indikerer uheldige rutiner i saksbehandlingen. Fylkesmannen opprettet etter dette en tilsynssak. Retten har forstått at dette var tidlig i 2012. Saken ble avsluttet hos fylkesmannen 7. november 2012. Det er opplyst at Wenche Gjønnnes i oktober/november 2012 informerte konstituert enhetsleder Lars Vattengård om at det første notatet gav det riktige bilde av saken og at hun var uenig i innholdet i det andre notatet.

Referatsaken kom første gang i media 18. oktober 2012, presentert av Hilde Hestflått under pseudonymet "Kristine". Hilde Hestflått har senere gått ut i media med fullt navn. Wenche Gjønnnes gikk ut i avisa Sør-Trøndelag 27. februar 2013 med påstander om at ledelsen ikke har gitt en sannferdig beskrivelse av saken til fylkesmannen. Hilde Hestflått og Janne Svorkås bekrefter langt på veg Wenche Gjønnnes sitt synspunkt i medieoppslag samme dag.

Rådmannen leverte en rapport av 11. mars 2013 om referatsaken til formannskapet og kommunestyret. Ytterligere en rapport om situasjonen i barnevernet ble sendt til formannskapet og kommunestyret 26. mars 2013. Wenche Gjønnnes kommenterte rapportene i e-post av 2. april 2013 til kommunestyret. Innholdet i e-posten ble også trykket som et leserinnlegg i avisa Sør-Trøndelag 3. april 2013. Rapportene ble behandlet i formannskapet 3. april og i kommunestyret 10. april 2013. Så vel formannskapet som kommunestyret tok rapportene til orientering.

2.3 Personalsaken

Personalsaken startet med en personalsamtale i august 2012, der foruten Wenche Gjønnnes, Ellen Wahlmann og Karin Røttereng var til stede. Det foreligger ikke referat fra møtet, men retten har forstått at Wenche Gjønnnes ble foreholdt at hun ikke forholdt seg til nærmeste leder, konstituert barnevernsleder Karin Røttereng, når det gjaldt faglige og administrative spørsmål/avgjørelser og at ansatte hadde tatt kontakt om at hun spredde misnøye og utrygghet i miljøet.

Wenche Gjønnnes ble innkalt til personalsamtale 27. september 2012, der foruten Wenche Gjønnnes, Ellen Wahlmann, nestleder i helse- og familie Lars Vattengård og tillitsvalgt Sverre Solberg var til stede. Det fremgår av referat fra samtalen at Wenche Gjønnnes ble foreholdt de forhold som også var tema i møtet i august.

Wenche Gjønnnes ble innkalt til ny personalsamtale 30. november 2012, der foruten Wenche Gjønnnes, nestleder i helse- og familie Lars Vattengård, lokal tillitsvalgt Sverre Solberg og hovedtillitsvalgt Trondheim Nils Karlsholm var til stede. I møtet fikk Wenche Gjønnnes beskjed om at hun ville motta en skriftlig tilrettevisningsadvarsel. Det fremgår av referat fra samtalen at Wenche Gjønnnes ble foreholdt at mangel på oppfølging fra henne har utløst flere klagesaker for fylkesmannen, at hennes væremåte overfor brukere, samarbeidspartnere og advokater har vært et tema i flere av sakene, herunder anklager om at hun har kommet med usannheter og at ansatte hadde tatt kontakt om at hun spredte misnøye og utrygghet i miljøet.

Ved kommunens brev av 4. desember 2012 fikk Wenche Gjønnnes en tilrettevisningsadvarsel. I tilrettevisningsadvarselen utdypes de forhold som var tema for møte 30. november 2012. Wenche Gjønnnes inngav merknader til tilrettevisningsadvarselen i desember 2012.

Orkdal kommune gav forhåndsvarsel om oppsigelse 17. april 2013. Det ble gjennomført drøftingsmøte 2. mai 2013, der foruten Wenche Gjønnnes, advokat Karl Inge Rotmo, hovedtillitsvalgt Trondheim Nils Karlsholm, assisterende rådmann Steinar Gaustad, personalsjef Guri Hovdenak og advokat Gry Brandshaug Dale var til stede. Ved kommunens brev av 10. juni 2013 ble Wenche Gjønnnes sagt opp fra stillingen. Det ble gjennomført forhandlingsmøte 27. juni 2013.

Som nevnt i punkt 2.1 gikk Wenche Gjønnnes sin siste sykemelding ut 30. august 2013. Etter avtale med barnevernsleder Tom Døsvik er Wenche Gjønnnes etter dette fritatt fra sin arbeidsplikt med lønn inntil videre og senest til saken er avklart i tingretten.

3 Saken for Sør-Trøndelag tingrett

På vegne av Wenche Gjønnnes inngav advokat Karl Inge Rotmo 22. august 2013 stevning i sak for Sør-Trøndelag tingrett, med krav om at oppsigelsen er ugyldig og oppreisningserstatning. På vegne av Orkdal kommune inngav advokat Gry Brandshaug Dale tilsvar 17. september 2013.

Hovedforhandling berammet til 3. – 7. februar 2014 ble utsatt på grunn av advokat Gry Brandshaug Dales sykemelding. Det ble deretter gjennomført hovedforhandling 5. – 9. mai 2014. Wenche Gjønnnes møtte sammen med sin prosessfullmektig advokat Karl Inge Rotmo. På vegne av Orkdal kommune møtte personalsjef i Orkdal kommune Guri Hovdenak med skriftlig fullmakt fra ordføreren, sammen med sin prosessfullmektig advokat Elisabeth Jordan Ramstad, som da hadde overtatt prosessoppdraget. Partene forklarte seg, det ble hørt 18 vitner og foretatt slik dokumentasjon som rettsboken viser.

4 Partenes påstandsgrunnlag

4.1 Wenche Gjønnnes sitt påstandsgrunnlag

Wenche Gjønnnes mener oppsigelsen er usaklig og ugyldig. Det foreligger verken faktisk eller rettslig grunnlag for oppsigelse.

Wenche Gjønnnes har ikke vært illojal overfor arbeidsgiver. Hun har utført forsvarlig varsling. Orkdal kommune har ikke overholdt sine egne retningslinjer ved varsling. Oppsigelsen er en ulovlig gjengjeldelse for varsling.

Orkdal kommune ikke har ikke sannsynliggjort de kritikkverdige forhold som påberopes i forhold til Wenche Gjønnnes arbeid som leder og medarbeider i barnevernet.

Oppsigelsen av Wenche Gjønnnes er en avledningsmanøver for å ta oppmerksomheten bort fra kritikken mot barnevernet i Orkdal.

Oppsigelsen må under en hver omstendighet anses usaklig etter en interesseavveining mellom partene.

Med bakgrunn i den belastningen saken har representert for Gjønnnes krever hun oppreisningserstatning med inntil 300 000,00.

Det er ikke grunnlag for at arbeidsforholdet skal opphøre dersom oppsigelsen anses usaklig. Om så skulle skje må det utmåles et framtidig inntektstap.

Wenche Gjønnnes sin påstand:

1. Oppsigelsen av Wenche Gjønnnes er ugyldig.
2. Orkdal kommune dømmes til å betale Wenche Gjønnnes erstatning etter rettens skjønn, med tillegg av forsinkelsesrente i medhold av forsinkelsesrenteloven § 3 første ledd første punktum fra forfall til betaling skjer.
3. Orkdal kommune dømmes til å betale sakens kostnader.

4.2 Orkdal kommunes påstandsgrunnlag

Orkdal kommune mener at oppsigelsen er saklig begrunnet i arbeidstakers forhold, jf arbeidsmiljøloven § 15-7 første ledd og at den dermed ikke kan kjennes ugyldig etter arbeidsmiljøloven § 15-12 første ledd.

Gjønnnes har ikke vern som varsler. Orkdal kommune bestrider at Gjønnnes har foretatt en forsvarlig varsling om kritikkverdige forhold og det foreligger således heller ingen gjengjeldelse, jf aml § 2-4 og § 2-5.

Kommunen har ikke lenger tillit til Gjønnnes og så ingen annen mulighet enn oppsigelse. Hun har vist at hun ikke tok advarselen hun fikk i desember 2012 til etterretning og har vist at hun ikke kan se framover. Dersom retten kommer til at det foreligger forsvarlig varsling i saken, aksepteres det at oppsigelsen er ugyldig.

Det vil under en hver omstendighet være åpenbart urimelig at arbeidsforholdet fortsetter, jf aml § 15-12 første ledd andre punktum. Orkdal kommune har ikke lenger tillit til Gjønnnes og det vil være skadelig for et skjørt arbeidsmiljø om Gjønnnes fortsetter.

Det er ikke grunnlag for erstatning.

Orkdal kommunes påstand:

Prinsipalt:

1 Orkdal kommune frifinnes.

Subsidiært:

2 Wenche Gjønnnes sitt arbeidsforhold i Orkdal kommune opphører.

I begge tilfeller:

3 Wenche Gjønnnes dømmes til å betale sakens omkostninger.

5 Rettens vurdering

5.1 Innledning

Det ble under hovedforhandlingen brukt mye tid på Orkdal kommunes behandling av to andre påståtte varslersaker. Saken for tingretten gjelder oppsigelsen av Wenche Gjønnnes, noe som gjør at retten ikke går nærmere inn på kommunens saksbehandling i de to andre sakene.

Retten vil først vurdere om Wenche Gjønnnes har vært utsatt for gjengjeldelse som følge av varsling, se punkt 5.2. Deretter vil retten vurdere om oppsigelsen er i strid med arbeidsmiljøloven § 15-7, se punkt 5.3.

5.2 Varsling

For at det skal foreligge en gjengjeldelse etter aml § 2-5 må gjengjeldelsen utgjøre en følge eller reaksjon på en forutgående varsling.

Det følger av § 2-4 første ledd at arbeidstaker har rett til å varsle om kritikkverdige forhold i virksomheten. Med kritikkverdige forhold menes forhold som er straffbare eller i strid med lovbestemte forbud og påbud samt brudd på virksomhetens etiske retningslinjer, men også brudd på alminnelige etiske standarder som det er bred tilslutning til i samfunnet, jf Ot prp nr 84 (2005-2006) side 50 flg.

Det er to forhold som påberopes som varsling i denne saken. Wenche Gjønnnes har for det første informert om at hun mener akuttvedtaket ble fattet før møtet med far, slik at han ikke fikk mulighet til å velge å bli værende i Norge sammen med datteren. Tilføyelsen i referatet ble gjort for å gi inntrykk av at faren hadde hatt et slikt valg. Wenche Gjønnnes har også informert om interne forhold i barnevernstjenesten, herunder det hun oppfatter som fiendtlig lederstil, at det som i tidligere oppslag er beskrevet som ukultur hovedsakelig omhandler uttalelser Ellen Wahlmann har kommet med og at med rådmannens holdning til de ansatte i barnevernet ikke er vanskelig å forstå at folk blir syke. Retten mener det ligger innenfor Wenche Gjønnnes ytringsfrihet som ansatt i barnevernstjenesten å ta opp disse forholdene. Det kan ikke være tvilsomt at hun som arbeidstaker var berettiget til å varsle om dette i henhold til arbeidsmiljøloven § 2-4 første ledd.

Spørsmålet er om hun har varslet på en forsvarlig måte. Fordi varsling noen ganger kan være mer til skade enn til nytte, stilles det i § 2-4 andre ledd krav om at arbeidstakerens fremgangsmåte ved varsling skal være forsvarlig. I tilknytning til forsvarlighetskriteriet står det i Ot prp nr 84 (2005-2006) på side 51 at

... Poenget med forsvarlighetskravet er å stille visse krav til måten varslingen skjer på, og ikke å begrense retten til å si ifra. Forsvarlighetskravet er en videreføring av den ulovfestede lojalitetsplikten i forhold til varslingssituasjonen. ...

Hva som er en forsvarlig fremgangsmåte vil avhenge av en konkret og skjønnsmessig helhetsvurdering. Grunnloven § 100 vil være helt sentral ved fortolkningen av andre ledd. Rettspraksis om lojalitetsplikten vil også ha relevans ved fortolkningen, med det forbehold at ytringsfriheten som følge av grunnlovsendringen i 2004 eventuelt skal tillegges større vekt i den konkrete interesseavveiningen enn tidligere.

Vurderingstemaet vil i hovedsak være om arbeidstaker har forsvarlig grunnlag for kritikken og om arbeidstaker har tatt tilbørlig hensyn til arbeidsgivers og virksomhetens saklige interesser med hensyn til måten det varsles på. De konkrete momentene i vurderingen vil blant annet være om arbeidstaker var i aktsom god tro om opplysningenes riktighet, hvem det ble sagt fra til og hvordan, hva slags opplysninger det er tale om, ytringens skadepotensiale og opplysningenes allmenninteresse. ...

Spørsmålet om en ytring er forsvarlig avgjøres etter en skjønnsmessig helhetsvurdering. Ved forsvarlighetsvurderingen vil retten behandle de to varslingssakene hver for seg. Først behandles referatsaken, deretter informasjon om interne forhold i barnevernet. Bevisbyrden for at varslingene har skjedd i strid med bestemmelsen påhviler Orkdal kommune, jf arbeidsmiljøloven § 2-4 (3).

Referatsaken:

Retten legger til grunn at uttalelsene i referatsaken i februar 2013 var egnet til å skade barnevernstjenesten i Orkdal kommune, som må anses som et minstekrav for at ytringsfriheten skal være begrenset. Det endrer ikke rettens vurdering av dette forhold at hoveddelen av de opplysningene Wenche Gjønnes gav i referatsaken allerede var kommet fram ved Hilde Hestflåtts varsling i oktober 2012.

Første gang Wenche Gjønnes gav uttrykk for sitt syn på referatsaken var i en samtale med Lars Vattengård etter at saken kom opp i media høsten 2012, dvs ca ett år og tre måneder etter at referatet ble endret. Lars Vattengård har forklart at han ikke oppfattet uttalelsen som en varsling, kun som en meningsytring i en samtale som omhandlet mange tema. Retten har ingen informasjon om at Wenche Gjønnes gjentok sitt syn i saken eller etterspurte oppfølging av saken i kommunen. Wenche Gjønnes opplyste under sin forklaring for retten at hun i samtalen med Vattengård opplyste at hun ville si sannheten dersom noen spurte om saken. Dette var også bakgrunnen for at hun valgte å uttale seg da avisa tok kontakt med henne i februar 2013, dvs ca ett og et halvt år etter at referatet ble endret.

Det er ved avgjørelsen av om det foreligger en forsvarlig varsling ikke nødvendig å ta stilling til hvorvidt akuttvedtaket ble fattet før eller i møtet med far 28. juni 2011. Andre forhold er avgjørende for rettens vurdering av dette spørsmålet.

Retten er enig med Wenche Gjønnnes i at kommunen kan kritiseres for at de kom sent i gang med saksbehandling av varslings sakene høsten 2012. Dette kan likevel ikke forsvare at Wenche Gjønnnes uttaler seg til media i slutten av februar 2013, i en sak hun fra sommeren 2011 var vel kjent med at det var flere synspunkter i.

Retten mener at Wenche Gjønnnes som en del av lederteamet i barnevernstjenesten i Orkdal kommune i perioden 1. juni 2009 til 19. mars 2012 hadde anledning til og burde ha sagt fra på et langt tidligere tidspunkt dersom hun mente det forelå kritikkverdige forhold.

Wenche Gjønnnes har forklart at Ellen Wahlmann ba henne endre referatet, noe som Ellen Wahlmann bekreftet under sin forklaring for retten. Wenche Gjønnnes skrev etter dette et nytt utkast for hånd, hvoretter en praksisstudent ferdigstilte notatet. Dette var antakelig i overgangen juli/august 2011. Hilde Hestflått opplyste under sin forklaring for retten at hun forsøkte å ta notatendringen opp med Wenche Gjønnnes i forbindelse med skriving av undersøkelsesrapporten i august 2011, uten å få noe gehør. Hilde Hestflått forklarte at Wenche Gjønnnes gav uttrykk for at "denne er det snakket nok om nå". Retten stiller seg uforstående til at Wenche Gjønnnes, som erfaren saksbehandler og nestleder i barnevernstjenesten, på det tidspunktet ikke tok opp at hun var uenig i Ellen Wahlmanns ønske om endring av notatet. Hun reagerte heller ikke da Hilde Hestflått kort tid etterpå reiste spørsmål ved notatendringen. Retten fester ikke lit til Wenche Gjønnnes forklaring om at hun ikke var tøff nok til å si ifra om uenigheten til Ellen Wahlmann. Det er ingenting ved bevisførselen som tilsier at Wenche Gjønnnes ikke turte å si ifra om uenighet til Ellen Wahlmann eller andre ledere i barnevernstjenesten. Tvert i mot viser bevisførselen at Wenche Gjønnnes vanligvis gir uttrykk for uenighet når det foreligger.

Wenche Gjønnnes søkte på jobben som leder i barnevernstjenesten i Orkdal kommune høsten 2011 og vinteren 2012 og påtok seg ansvar som konstituert leder for barnevernstjenesten i perioden 1. januar 2012 til 19. mars 2012, hvilket tilsier at hun i denne perioden hadde tillit til ledelsen i Orkdal kommune. Wenche Gjønnnes gjorde ikke kommuneledelsen kjent med sitt syn på saken i denne perioden. Wenche Gjønnnes gjorde heller ikke fylkesmannen kjent med sitt syn på saken da hun i kraft av å være barnevernsleder oversendte saksdokumentene til fylkesmannen 1. mars 2012. Under hovedforhandlingen hadde Wenche Gjønnnes ingen forklaring på hvorfor hun sendte saken ukommentert til fylkesmannen. Wenche Gjønnnes fikk også anledning til å kommentere kommunens svar til fylkesmannen i tilsynssak i brev av 25. mai 2012, uten at hun benyttet denne muligheten til å gi uttrykk for uenighet.

Wenche Gjønnnes sin offentliggjøring av sitt synspunkt i referatsaken oppfattes heller ikke som et bidrag til å avhjelpe kritikkverdige forhold i kommunen. Retten legger ved denne vurderingen vekt på at den konkrete barnevernssaken ble avsluttet sommeren 2011 og at fylkesmannen avsluttet tilsynssaken høsten 2012 med kritikk, herunder når det gjaldt referatføringen. Endelig legger retten vekt på at forholdene ble offentlig omtalt allerede i

oktober 2012 og at kommunen i slutten av februar 2013 synes å ha iverksatt adekvate tiltak – i form av dialog med Hilde Hestflått og Janne Svorkås, ekstern gjennomgang av saksbehandlingen i tilsynssakene for fylkesmannen, interne tiltak i barnevernstjenesten i form av arbeidsmiljøundersøkelse, ledelsesbytte mv og orienteringer til kommunale politiske organ.

Det er ved forsvarlighetsvurderingen også lagt vekt Wenche Gjønnes sin forklaring under hovedforhandlingen om at hun revurderte sin holdning i referatsaken da den kom i media, fordi hun ble livredd og stod i fare for å få skylda for det som var gjort feil. Hun stolte ikke på at ansvaret ikke ville bli lagt på henne.

Retten kan etter dette ikke se at det var tale om en offentliggjøring som hadde varslervern da Wenche Gjønnes uttalte seg til media i oppslaget 27. februar 2013. Ved avgjørelsen legger retten vekt på Wenche Gjønnes egen delaktighet i det kritikkverdige forhold hun påberoper seg, at hun ikke har benyttet anledningen til å si ifra om dette tidligere og at og at hun på det aktuelle tidspunkt heller ikke hadde tilstrekkelig saklig grunnlag for en ekstern varslings.

Leserinnelegget 3. april 2013:

Retten legger til grunn at Wenche Gjønnes sin oversendelse av sine kommentarer til rådmannens rapport om situasjonen i Orkdal barnevernstjeneste i e-post til kommunestyret i Orkdal 2. april 2013 er å regne som en intern varslings, som regnes som forsvarlig. Spørsmålet om forsvarlighet oppstår i forhold til offentliggjøring av kommentarene i leserinnelegg 3. april 2013.

Retten er enig med Wenche Gjønnes i at leserinnelegget et stykke på veg komplementerer medias dekning av de interne arbeidsforholdene i barnevernstjenesten høsten 2012 og vinteren 2013, for eksempel når det gjelder påstått ukultur internt ved baksnakking av brukere av tjenesten, manglende barnevernfaglig kompetanse, uklar organisering mv. Det er imidlertid ikke slik at en gjentakelse eller utdyping av forhold det er varslet om tidligere alltid er en forsvarlig varslings. Dette gjelder særlig der arbeidsgiver, hvilket er tilfelle i denne saken, har iverksatt adekvate tiltak som et forsøk på å rydde opp i forholdene.

Leserinnelegget inneholder også flere påstander som ikke har vært omtalt i media tidligere og som Wenche Gjønnes ikke har varslet om internt. Retten nevner i denne sammenheng det Wenche Gjønnes beskriver som fiendtlig lederstil og at flere skal ha sluttet i barnevernstjenesten på grunn av dette, at det som i tidligere oppslag er beskrevet som ukultur hovedsakelig omhandler uttalelser Ellen Wahlmann har kommet med og at med rådmannens holdning til de ansatte i barnevernet ikke er vanskelig å forstå at folk blir syke. Dette er alvorlige påstander med stort skadepotensiale for kommunen, barnevernstjenesten og de lederne som omtales. Det har vært en omfattende bevisføring i saken, uten at

påstandene er dokumentert. Heller ikke Wenche Gjønnnes kunne i sin forklaring konkretisere påstandene.

Retten finner det klart at leserinnlegget 3. april 2013 ikke kan anses som en forsvarlig varsling etter arbeidsmiljøloven § 2-4. Kritikken rettet mot Wahlmann og rådmannen faller utenfor fordi den ikke er varslet internt før den varsles offentlig, fordi den ikke er sannsynliggjort og fordi den etter rettens oppfatning er gitt en usaklig form.

Oppsummering varsling:

Retten kan ikke se at Wenche Gjønnnes uttalelser i media 27. februar 2013 og leserinnlegg 3. april 2013 hadde varslervern. Det er da unødvendig å vurdere om hun har vært utsatt for gjengjeldelse etter arbeidsmiljøloven § 2-5.

5.3 Oppsigelsens gyldighet

5.3.1 Innledning

Retten skal vurdere hvorvidt oppsigelsen var saklig begrunnet i arbeidstakerens forhold, jf arbeidsmiljøloven § 15-7 første ledd. Dersom retten kommer til at oppsigelsen er usaklig, skal den kjennes ugyldig, jf arbeidsmiljøloven § 15-12 første ledd.

Med utgangspunkt i oppsigelsesgrunnlaget og arbeidsavtalen gir bestemmelsen anvisning på en konkret skjønsmessig avveining av virksomhetens og den ansattes interesser. Spørsmålet er om det etter en samlet avveining av begge parter behov, anses rimelig og naturlig at arbeidsforholdet bringes til opphør. Terskelen for å si opp en ansatt er høy, og arbeidsgiver må kunne vise til gode grunner, jf Rt 2009 side 685 avsnitt 52.

Utgangspunktet for vurderingen av om oppsigelsen er rettmessig er den begrunnelse som er gitt i oppsigelsesbrevet. Oppsigelsen er begrunnet i at kommunen mener Wenche Gjønnnes har opptrådt illojalt og ikke lenger har tillit til at hun kan utøve arbeidet sitt på en tilfredsstillende måte. En oppsigelse vil ikke være rettmessig alene av den grunn at kommuneledelsen ikke lengre har tillit til en ansatt. Det må i tillegg som utgangspunkt stilles krav om at arbeidstaker er å klandre for tillitstapet, og at tillitstapet gjør det nødvendig at arbeidsforholdet avsluttes. Retten vil i det følgende foreta en vurdering av de enkelte elementer i oppsigelsesgrunnlaget, for så å foreta en samlet vurdering. Det er Orkdal kommune som har bevisbyrden for de faktiske forhold som oppsigelsen bygger på.

Det er innledningsvis i oppsigelsen vist til de forholdene som tilrettevisningsadvarselen av 4. desember 2012 er begrunnet i, som vil bli behandlet i punkt 5.3.2. Retten vil deretter behandle betydningen av Wenche Gjønnnes sine offentlige uttalelser henholdsvis 27. februar og 3. april 2013, se punkt 5.3.3.

5.3.2 Tilrettevisningsadvarsel

Innledning:

Retten legger til grunn at kommunens brev av 4. desember 2012 er en tjenestlig tilrettevisning, som har til hensikt å rettlede Wenche Gjønnnes i forhold til hva kommunen forventer av henne i tida framover. Tilrettevisningen er gitt få måneder før oppsigelsen. Så vel tilrettevisningen som oppsigelsen er begrunnet i forhold på Wenche Gjønnnes sin side, som innebærer at de forholdene som er behandlet i tilrettevisningen kan tillegges vekt i vurderingen av om oppsigelsen er saklig eller ikke. Situasjonen ville vært den samme dersom anmerkningene ble gitt i advarsels form.

Tilrettevisningsadvarselens punkt 1 – mangelfull saksbehandling i enkeltsaker

Det er under hovedforhandlingen redegjort for seks tilsynssaker som fylkesmannen hadde til behandling i 2012. Fylkesmannen har gitt kritikk i fem av sakene, noe retten ser alvorlig på. I flere av tilsynssakene har Wenche Gjønnnes vært en av flere saksbehandlere på saken. Det er etter bevisføringen vanskelig å identifisere om den mangelfulle saksbehandlingen skyldes Wenche Gjønnnes eller annen saksbehandler på saken.

Det er under hovedforhandlingen spesielt vist til klagesak som fylkesmannen oversendte til kommunen 20. november 2012, der en far i brev av 5. november 2012 beskriver det som retten har forståelse for at han opplevde som et krenkende møte med Wenche Gjønnnes. Wenche Gjønnnes opplyste under hovedforhandlingen at hun ikke har noe minne om det beskrevne møtet, som er overensstemmende med den skriftlige tilbakemeldingen hun gav på tilrettevisningsadvarselen i desember 2012. Det fremgår av farens brev av 5. november 2012 at han ble kalt inn til et møte hos barnevernstjenesten og at han møtte i henhold til innkallingen. Retten ba på denne bakgrunn kommunen om å fremskaffe dokumentasjon knyttet til den aktuelle farens kontakt med barnevernstjenesten i kommunen. Kommunen har ikke fremlagt slik dokumentasjon, men opplyste på hovedforhandlingens siste dag at faren møtte Wenche Gjønnnes og Janne Svorkås i en meldingssamtale 6. mars 2012. Janne Svorkås nevnes ikke i farens klage. Det hefter etter dette så stor usikkerhet knyttet til hvem faren har møtt og innholdet i den beskrevne samtale, at retten ikke finner å kunne vektlegge dette forholdet ved vurderingen av oppsigelsens saklighet.

Tilrettevisningsadvarselens punkt 2 – kontakt med fostermor i Steinkjersaken

Steinkjersaken har vært omtalt i flere sammenhenger under hovedforhandlingen, herunder at kommunen mener Wenche Gjønnnes har snakket med fostermor om at hun var blitt tatt av saken mot sin vilje og om sitt arbeidsmiljø.

Retten legger til grunn at det var enighet om at Wenche Gjønnnes skulle fratse som saksbehandler, men uenighet knyttet til hvilken begrunnelse kommunen skulle gi fosterfamilien for saksbehandlerbyttet. Den 30. oktober 2012 foreholdt Nine Skårild Wenche Gjønnnes at hun skulle ringe og informere fosterhjemmet om saksbehandlerbyttet, og spurte om det var greit at hun begrunnet dette i de belastninger Wenche Gjønnnes over tid hadde stått i knyttet til denne saken. Nine Skårild opplyste under sin forklaring for retten, som også fremgår av hennes notat av 7. november 2012, at Wenche Gjønnnes svarte bekreftende på dette. Bevisførselen viser at Wenche Gjønnnes etter dette var i kontakt med fosterhjemmet, men ikke at hun informerte om at hun var tatt av saken mot sin vilje. Bevisførselen viser at Wenche Gjønnnes informerte om at saksbehandlerbyttet ikke skyldtes at saken ble for tøff for henne, men at biologisk mor ønsket et saksbehandlerbytte. Det vises til Wenche Gjønnnes og fostermors forklaring for retten om dette forhold. Lars Vattengård og Nine Skårilds forklaringer for retten og notater i saken endrer ikke rettens vurdering av hva som anses sannsynliggjort. Det kritikkverdige ligger således i at Wenche Gjønnnes, til tross for at hun sa seg enig i Nine Skårilds begrunnelse til fostermor om saksbehandlerbytte, senere ringte og gav en noe annen begrunnelse.

Det er ikke sannsynliggjort at Wenche Gjønnnes har snakket med fostermor om utfordringer i eget arbeidsmiljø. Det vises til at fostermor under sin forklaring for retten benektet at Wenche Gjønnnes har sagt noe om dette til henne. Hun opplyste at bakgrunnen for hennes antakelser om utfordringer i barnevernstjenesten i Orkdal var erfaring som verneombud på egen arbeidsplass. Det fremgår heller ikke av Lars Vattengårds notat at fostermor har fått slik informasjon fra Gjønnnes, bare at fostermor "mener Wenche er forfulgt av arbeidsgiver og at verneombudet hennes i Orkdal kommune burde ta tak i saken".

Tilrettevisningsadvarselens punkt 4 – usannheter

Kommunen har hatt flere møter med advokat Anita Lykken, knyttet til saksbehandlingen i barnevernssaker som Wenche Gjønnnes har vært involvert i. Retten forstår det slik at noen av sakene er de samme som fylkesmannen har hatt til behandling. Under sin forklaring for retten konkretiserte advokat Lykken hvilke feil hun mener er begått, som Gjønnnes brukte noe tid på å kommentere. Gjønnnes sin mulighet til kontradiksjon har imidlertid vært begrenset, all den tid kommunen ikke har fremlagt ytterligere dokumentasjon knyttet til påstandene. De to sakene som kommunen fremhever som de sentrale vil bli kommentert særskilt.

Retten er enig i at det er beklagelig at Wenche Gjønnnes i en sak opplyste til advokat Lykken at det var fosterhjemmet, ikke barnevernstjenesten, som sa opp plasseringen, hvilket har vist seg å være feilinformasjon. Det vises til at det er opplyst at det foreligger en oppsigelse av fosterhjemmet av 16. desember 2011 som er signert av Wenche Gjønnnes for Ellen Wahlmann. Dette fratok den aktuelle ungdommen og dennes verge muligheten til å påklage flyttevedtaket til fylkesnemnda, jf barnevernloven § 4-17. Barnevernstjenesten

fikk kritikk for håndteringen av oppsigelsen av fosterhjems plasseringen i tilsynssaken for fylkesmannen.

Det er også hevdet at Wenche Gjøannes i den såkalte Steinkjersaken innskrenket biologisk mors telefontid ut over det det var hjemmel til, som etter det opplyste er overensstemmende med fylkesmannens konklusjon i tilsynssaken. Det er ikke fremlagt noen skriftlig dokumentasjon på dette punktet, som har begrenset Gjøannes sin mulighet til kontradiksjon og rettens mulighet til å vurdere det påståtte kritikkverdige forhold. Retten tilføyer at den er kjent med at det dreier seg om en svært kompleks sak, der mange saksbehandlere har vært involvert.

Tilrettevisningsadvarselens punkt 3 og 5 – interne klager og hendelse 15. november 2012

Retten forstår tilrettevisningsadvarselens punkt 5 som en forlengelse av det som fremkommer i referat fra i personalsamtale 27. september 2012 om at Wenche Gjøannes sprer misnøye og utrygghet blant ansatte.

Flere av vitnene som har forklart seg i retten har vært ansatt i barnevernstjenesten i Orkdal i mange år, med Ellen Wahlmann som barnevernsleder, Wenche Gjøannes som nestleder og teamleder og Karin Røttereng som teamleder. Vitnene beskriver et samlet og sterkt lederteam, med tydelig lojalitet i forhold til hverandre og de beslutninger som ble tatt.

Det synes som utfordringene begynte da Karin Røttereng overtok som konstituert barnevernsleder i mai 2012. Retten mener at de samarbeidsproblemene som oppstod ikke kan lastes Wenche Gjøannes alene, men at Wenche Gjøannes må bære sin del av ansvaret for den situasjonen som oppstod. Det vises til fremstillingen nedenfor vedrørende Wenche Gjøannes omtale av Karin Røttereng på arbeidsplassen og arbeidskollegaers beskrivelse av arbeidsmiljøet og Wenche Gjøannes sin rolle i dette.

Karin Røttereng opplyste under sin forklaring for retten at hun ble kjeftet opp av Wenche Gjøannes ved to anledninger i juni 2012, som var bakgrunnen for personalsamtalen i august 2012, se punkt 2.3 ovenfor. I personalsamtalen omtalte Wenche Gjøannes lederstilen til Karin Røttereng som "nazi", som Karin Røttereng har forklart at hun opplevde som svært krenkende. Wenche Gjøannes opplyste under sin forklaring for retten at hun uttalte dette i ren frustrasjon over situasjonen. Wenche Gjøannes uttalte også i personalsamtalen at hun ikke hadde tillit Røttereng, verken faglig eller til håndtering av personalet.

Et av vitnene har forklart at Wenche Gjøannes i samme periode uttrykte overfor henne at hun ikke hadde tillit til Karin Røttereng som barnevernsleder. Ett annet vitne har forklart at konflikten mellom Wenche Gjøannes og Karin Røttereng preget arbeidsmiljøet, fordi hun opplevde at Wenche Gjøannes etablerte allianser, noe hun informerte Lars Vattengård om. Begge disse vitnene har også forklart at Wenche Gjøannes ved en anledning kjeftet på en

kollega av dem på en slik måte at kollegaen ba dem om ikke å forlate henne alene i samme rom som Gjøannes.

Tre vitner har også forklart at Wenche Gjøannes 15. november 2012, med flere kolleger til stede, uttalte at hun tidligere var blitt mishandlet av sin eksmann, men at det var bagateller i forhold til den personalbehandlingen hun fikk fra ledelsen i Orkdal kommune. Wenche Gjøannes opplyste at hun lettet hjertet sitt overfor kollegaene sine fordi hun var redd og følte seg angrepet på en måte hun ikke klarte å forsvare seg mot.

Ellen Wahlmann og Lars Vattengård bekreftet under sine forklaringer for retten at de mottok flere henvendelser fra ansatte som følte utrygge på Wenche Gjøannes i løpet av sommeren og høsten 2012.

Oppsummering tilrettevisningsadvarsel:

Retten mener kommunen hadde grunnlag for å tilrettevise Wenche Gjøannes for at hun ga fostermor i Steinkjersaken en annen begrunnelse for saksbehandlerbytte enn den de var blitt enige om internt, for at hun feilinformerte advokat Lykken om oppsigelse av en fosterhjems plassering, som førte til at en ungdom og dennes verge ble fratatt sin rett til å klage på flyttingen og i forbindelse med at kommunen hadde mottatt flere klager på oppførselen hennes fra andre ansatte i barnevernstjenesten. Det var etter rettens oppfatning riktig av kommunen å gjøre dette i form av en tjenestlig tilrettevisning, ikke som en advarsel eller en oppsigelse.

5.3.3 Offentlige uttalelser 27. februar og 3. april 2012

Wenche Gjøannes var ved tilrettevisningen gjort uttrykkelig oppmerksom på kommunens mistillit, hva denne knyttet seg til og hvilke forventninger de hadde til henne i framtiden. Til tross for dette valgte hun vinteren 2013 å gå offentlig ut med sine synspunkter i referatsaken og med påstander knyttet til interne forhold i barnevernet.

I punkt 5.2 har retten lagt til grunn at Wenche Gjøannes sine uttalelser i media 27. februar 2013 og i leserinnlegg 3. april 2013 ikke har varslervern. Det forhold at uttalelsene ikke har varslervern er ikke tilstrekkelig til å konstatere at det foreligger en gyldig oppsigelse. Spørsmålet er om ytringene representerer en illojal opptreden av en slik karakter at de sammenholdt med de forholdene som er omtalt i tilrettevisningen gir saklig grunn for oppsigelse.

Retten mener at det kan reises kritikk mot Wenche Gjøannes sine offentlige uttalelser i saken. De forhold retten har vektlagt ved vurderingen av at uttalelsene ikke har varslervern er også relevante i forhold til lojalitetsvurderingen. Retten viser derfor til sin vurdering i

punkt 5.2 ovenfor. Det er i forlengelsen av dette to forhold retten mener det er sentralt å fremheve.

Medieoppslagene inneholdt omfattende og alvorlig kritikk mot flere navngitte kolleger i barnevernstjenesten og kommunen. Kritikken rammet i særlig grad enhetsleder Ellen Wahlmann, men også rådmann Grethe Metliaas og fagkoordinator Karin Røttereng. Det dreier seg om alvorlige påstander med stort skadepotensiale for de lederne som omtales og barnevernstjenesten, en tjeneste som er helt avhengig av allmennhetens tillit. Det har vært en omfattende bevisføring i saken, uten at påstandene er dokumentert. Retten kan ikke se at hensynet til ytringsfriheten kan gi noe vern for den typen kritikk som Wenche Gjønnes sine uttalelser innebærer. I lys av tilrettevisningen mener retten at uttalelsene i leserinnlegget i seg selv er tilstrekkelig til å anse oppsigelsen som saklig.

Bevisførselen har vist at medieoppslagene representerte en betydelig belastning for barnevernstjenesten i Orkdal kommune – intern og eksternt. Flere vitner fortalte om et arbeidsmiljø som over tid var preget av frykt for hva som ble det neste medieoppslaget og økende bekymring knyttet til folks tillit til arbeidet deres, spesielt i forhold til at de arbeider med barn og familier i krise. Dette ble forsterket og vedvarte som følge av utspill fra Wenche Gjønnes sin side, noe retten legger til grunn at Wenche Gjønnes måtte forstå. At Wenche Gjønnes opplyser at hun hadde behov for å fremlegge sitt syn på rådmannens rapporter anses tilstrekkelig ivaretatt ved oversendelse av e-post til kommunestyremedlemmene 2. april 2014, som retten i punkt 5.2 legger til grunn at er en forsvarlig varslings.

Gjensidig tillit og respekt mellom arbeidsgiver og arbeidstaker er nødvendig i alle arbeidsforhold. Ved vurderingen om oppsigelsen var rettmessig, har retten lagt hovedvekt på at det hadde oppstått en situasjon med gjensidig mistillit mellom kommuneledelsen og Wenche Gjønnes. Ved helhetsvurderingen legges det vekt på at Wenche Gjønnes 4. desember 2012 fikk en tilrettevisning som blant annet omfattet hennes opptreden overfor kolleger, en del av tilrettevisningen som retten mener det var grunnlag for. Til tross for dette går hun etter kort tid offentlig ut med omfattende og alvorlig kritikk av flere navngitte kolleger. Retten legger etter dette til grunn at Wenche Gjønnes selv er å bebreide for tillitstapet, og at tillitstapet gjør det nødvendig at arbeidsforholdet avsluttes.

Etter dette er retten kommet til det forelå saklig grunn til oppsigelse av Wenche Gjønnes, jf arbeidsmiljøloven § 15-7 første ledd. Det foreligger ikke personlige forhold eller andre konkrete omstendigheter som er egnet til å endre denne vurderingen. Når oppsigelsen av Wenche Gjønnes er gyldig, foreligger ikke grunnlag for erstatning etter arbeidsmiljøloven § 15-12 annet ledd.

Orkdal kommune frifinnes.

6 Sakskostnader

Orkdal kommune har vunnet saken fullt ut og har krav på å få dekket sine sakskostnader, jf tvl § 20-2.

Det følger av tvl § 20-2 tredje ledd at Wenche Gjønnnes helt eller delvis kan fritas for erstatningsansvar hvis sterke grunner gjør det rimelig. Etter bokstav c legges det særlig vekt på om saken er av stor velferdsmessig betydning og styrkeforholdet partene imellom tilsier slikt fritak.

Retten legger til grunn at saken er av stor velferdsmessig betydning for Wenche Gjønnnes, idet den gjelder arbeidsforholdet hennes. Ved vurderingen av styrkeforholdet mellom partene fremgår det av forarbeidene til tvl § 20-2 tredje ledd bokstav c at det ved anvendelsen av bestemmelsen skal legges vekt på om den vinnende part er stat, kommune eller annen sterk motpart. Da vil det være lettere å få lempet ansvaret enn ellers. Retten har etter dette kommet til at det er grunnlag for å anvende tredje ledd bokstav c i denne saken. Det endrer ikke rettens vurdering av dette forhold at det er opplyst at Wenche Gjønnnes sitt fagforbund vil dekke sakskostnader som hun eventuelt dømmes til å betale.

Retten er kommet til at Wenche Gjønnnes fritas for kostnadsansvaret. Hver av partene skal etter dette betale egne sakskostnader.

Dommen er enstemmig.

DOMSSLUTNING

1. Orkdal kommune frifinnes.
2. Hver av partene betaler egne sakskostnader.

Retten hevet

Anne Marie Selvaag

Frøydis Hjulstad Elnan

Lars Arne Bårdsgård

Rettledning om ankeadgangen i sivile saker vedlegges.

Rettledning om ankeadgangen i sivile saker

Reglene i tvisteloven kapitler 29 og 30 om anke til lagmannsretten og Høyesterett regulerer den adgangen partene har til å få avgjørelser overprøvd av høyere domstol. Tvisteloven har noe ulike regler for anke over dommer, anke over kjennelser og anke over beslutninger.

Ankefristen er én måned fra den dagen avgjørelsen ble forkynt eller meddelt, hvis ikke noe annet er uttrykkelig bestemt av retten. Ankefristen avbrytes av rettsferien. Rettsferie er følgende: Rettsferiene varer fra og med siste lørdag før palmesøndag til og med annen påskedag, fra og med 1. juli til og med 15. august og fra og med 24. desember til og med 3. januar, jf domstoloven § 140.

Den som anker må betale behandlingsgebyr. Den domstolen som har avsagt avgjørelsen kan gi nærmere opplysning om størrelsen på gebyret og hvordan det skal betales.

Anke til lagmannsretten over dom i tingretten

Lagmannsretten er ankeinstans for tingrettens avgjørelser. En dom fra tingretten kan ankes på grunn av feil i bedømmelsen av faktiske forhold, rettsanvendelsen, eller den saksbehandlingen som ligger til grunn for avgjørelsen.

Tvisteloven oppstiller visse begrensninger i ankeadgangen. Anke over dom i sak om formuesverdi tas ikke under behandling uten samtykke fra lagmannsretten hvis verdien av ankegjensstanden er under 125 000 kroner. Ved vurderingen av om samtykke skal gis skal det blant annet tas hensyn til sakens karakter, partenes behov for overprøving, og om det synes å være svakheter ved den avgjørelsen som er anket eller ved behandlingen av saken.

I tillegg kan anke – uavhengig av verdien av ankegjensstanden – nektes fremmet når lagmannsretten finner det klart at anken ikke vil føre fram. Slik nekting kan begrenses til enkelte krav eller enkelte ankegrunner.

Anke framsettes ved skriftlig ankeerklæring til den tingretten som har avsagt avgjørelsen. Selvprosederende parter kan inngi anke muntlig ved personlig oppmøte i tingretten. Retten kan tillate at også prosessfullmektiger som ikke er advokater inngir muntlig anke.

I ankeerklæringen skal det særlig påpekes hva som bestrides i den avgjørelsen som ankes, og hva som i tilfelle er ny faktisk eller rettslig begrunnelse eller nye bevis.

Ankeerklæringen skal angi:

- ankeinstansen
- navn og adresse på parter, stedfortredere og prosessfullmektiger
- hvilken avgjørelse som ankes
- om anken gjelder hele avgjørelsen eller bare deler av den
- det krav ankesaken gjelder, og en påstand som angir det resultatet den ankende parten krever
- de feilene som gjøres gjeldende ved den avgjørelsen som ankes
- den faktiske og rettslige begrunnelse for at det foreligger feil
- de bevisene som vil bli ført
- grunnlaget for at retten kan behandle anken dersom det har vært tvil om det
- den ankende parts syn på den videre behandlingen av anken

Anke over dom avgjøres normalt ved dom etter muntlig forhandling i lagmannsretten. Ankebehandlingen skal konsentreres om de delene av tingrettens avgjørelse som er omtvistet og tvilsomme når saken står for lagmannsretten.

Anke til lagmannsretten over kjennelser og beslutninger i tingretten

Som hovedregel kan en *kjennelse* ankes på grunn av feil i bevisbedømmelsen, rettsanvendelsen eller saksbehandlingen. Men dersom kjennelsen gjelder en saksbehandlingsavgjørelse som etter loven skal treffes etter et skjønn over hensiktsmessig og forsvarlig behandling, kan avgjørelsen for den skjønnsmessige avveiningen bare angripes på det grunnlaget at avgjørelsen er uforsvarlig eller klart urimelig.

En *beslutning* kan bare ankes på det grunnlaget at retten har bygd på en uriktig generell lovforståelse av hvilke avgjørelser retten kan treffe etter den anvendte bestemmelsen, eller på at avgjørelsen er åpenbart uforsvarlig eller urimelig.

Kravene til innholdet i ankeerklæringen er som hovedregel som for anke over dommer.

Etter at tingretten har avgjort saken ved dom, kan tingrettens avgjørelser over saksbehandlingen ikke ankes særskilt. I et slikt tilfelle kan dommen isteden ankes på grunnlag av feil i saksbehandlingen.

Anke over kjennelser og beslutninger settes fram for den tingretten som har avsagt avgjørelsen. Anke over kjennelser og beslutninger avgjøres normalt ved kjennelse etter ren skriftlig behandling i lagmannsretten.

Anke til Høyesterett

Høyesterett er ankeinstans for lagmannsrettens avgjørelser.

Anke til Høyesterett over *dommer* krever alltid samtykke fra Høyesteretts ankeutvalg. Slikt samtykke skal bare gis når anken gjelder spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende saken, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken behandlet av Høyesterett. – Anke over dommer avgjøres normalt etter muntlig forhandling.

Høyesteretts ankeutvalg kan nekte å ta til behandling anker over *kjennelser og beslutninger* dersom de ikke reiser spørsmål av betydning utenfor den foreliggende saken, og heller ikke andre hensyn taler for at anken bør prøves, eller den i det vesentlige reiser omfattende bevissspørsmål.

Når en anke over kjennelser og beslutninger i tingretten er avgjort ved kjennelse i lagmannsretten, kan avgjørelsen som hovedregel ikke ankes videre til Høyesterett.

Anke over lagmannsrettens kjennelse og beslutninger avgjøres normalt etter skriftlig behandling i Høyesteretts ankeutvalg.